

UNIVERZITA KARLOVA
Katolická teologická fakulta
Ústav dějin křesťanského umění
Dějiny křesťanského umění

Jiří Vácha

Autoreferát disertační práce
Barokní liturgický textil ve sbírkách
českobudějovické diecéze

Vedoucí práce: prof. Jan Royt
Konzultant: Dr. Phil. Karel Otavský

2018

Obsah:

1. Úvod.....	3
2. Cíle bádání:.....	5
2.1. Prvním původní cíl: Identifikace původu barokních tkanin, jejich přibližná datace a vysledování jejich cesty do sbírek.....	6
2.2. Druhý prvotní cíl: Objasnit problematiku lokálních textilních dílen a identifikace primárních a sekundárních donátorů.....	7
2.3. Sekundární cíl bádání	7
3. Metodika bádání.....	8
4. Obsah a struktura disertační práce	10
4.1. Úvodní kapitoly.....	10
4.2. Dvojice katalogových statí.....	13
4.3. Přílohy	15
5. Teoretický a praktický přínos disertační práce	16
5.1. Teoretické přínosy	16
6. Seznam publikací doktoranda.....	18
5.1. Publikované statě disertační práce	18
5.2. Publikované statě disertační práce, které byly přijaty, ale k jejichž vytištění nedošlo.....	18
8. Závěrečné shrnutí	22
8.2. Německá verze	23
8. Anotace.....	25
9.1. Anotace v českém jazyce.....	25
9.2. Anotace v anglickém jazyce.....	26

1. Úvod

Tato předkládaná absolventská práce je zaměřena na výzkum barokních tkanin ze sbírek Českobudějovické diecéze. Přesah výzkumu musel být rozčleněn do dvojice rovin. Jedna byla zaměřena na terénní průzkum ryze lokálních lokalit. Druhým aspektem této práce je vyhodnocení nashromážděného materiálu, který je zcela složen z textilií vyrobených ve významných zahraničních tkalcovských centrech. Ačkoliv jsou tyto tkaniny nacházeny v sakrálním prostředí, tak souvisejí i s profánní módou šlechtických sídel. Barokní tkaný dekor ještě nebyl rozdělen pro církevní a šlechtické prostředí.

Tématu barokních vzorovaných tkanin není věnováno příliš mnoho literatury. Obor zabývající se znalectvím v tomto podoboru je relativně mladý a má své kořeny v období na počátku 20. století. Otto Von Falke ve své publikaci *Kunstgeschichte der Seidenweberei*¹ poprvé definoval první okruhy tkanin 18. století. Tato rámcová koncepce členění textilního dekoru přetrvává s obměnami do současnosti. Jedná se o umělé rozdělení materiálu do časových etap v návaznosti na stylovou analýzu.

První zásadní změnu přinesla dvojice odborných kurátorů působící při Victoria and Albert muzeu. Vilhelm Slomann vytvořil první ucelený katalog s bizarními vzory na hedvábných tkaninách.² Peter Thorton sepsal ucelený katalog věnující se problematice barokních látek *Baroque and Rococo silks*.³ Tato dvojice odborníků se stala velikými propagátory oboru. Jelikož pracovali při významném londýnském muzeu, které je mimo jiné zaměřeno na historické interiéry, tak zcela zřejmě definovali přesah textilního znalectví do ostatní kruhů užitého umění. Z části v návaznosti na práce této trojice textilních znalců vychází v období druhé poloviny 20. století nově vznikající mezinárodní francouzská asociace CIETA, která sídlí při lyonském uměleckoprůmyslovém muzeu. Zdejší metodika výzkumu byla postavena na textilních rozborech a přesné terminologii, která s těmito rozbory souvisí.

Ve světovém měřítku je v současnosti nejprogresivnější v textilních výzkumech švýcarské muzeum Abegg-Stiftung, které problematice zkoumání

¹ FALKE 1913

² SLOMANN 1953

³ THORTON 1965

textilních sbírek věnuje katalogovou edici a edici nepravidelně vycházejícího odborného sborníku. Katalogová řada je vždy věnována konkrétnímu okruhu tkanin. Příkladem je publikace Hanse Christopha Ackermanna,⁴ katalog Anny Jolly,⁵ popřípadě bezpočet katalogů Karla Otavského a ostatních zdejších slavných kurátorů. Metodika, která je použita pro sestavování katalogových hesel, je světově ojedinělá svou propracovaností. Druhá publikační řada nese název Riggisberg Berichte. Jejím účelem je publikování vždy několika syntéz na dané téma. Londýnské pracoviště Victoria and Albert museum má také svojí katalogovou řadu z níž nejcennější zdrojem bádání je katalog historických návrhů z období 18. století. Vydání této publikace zcela postavilo pevné základy pro práci s anglickými a francouzskými tkaninami.⁶ Dalším neopominutelným pracovištěm je kolínské muzeum MAKK, v rámci jeho sbírek vznikla souhrnná publikace Barbary Markowsky. Ta je ceněna pro svou syntézu dekorů a literatury, však v období vzniku této knihy nebyl ještě zcela rozvinut výzkum technologie tkanin. Významnými pracovišti jsou i muzea Deutsche Textilmuseum v Krefeldu, Vídeňský MAK a Textilmuseum St. Gallen. Tento výčet převážně německy mluvících pracovišť je základem světového výzkumů v tomto oboru.

Za základ česky psané odborné literatury vztahující se k oblasti tkaného textilního dekoru je považována útlá kniha Jitky Gollerové-Plaché.⁷ Zde popisované tkaniny z královské hrobky katedrály sv. Víta v Praze jsou datem své výroby řazeny do epochy, jež s časovým vymezením této práce nesouvisí. Dalším neopominutelným počinem je katalog Mileny Zeminové,⁸ která na tehdejších sbírkách Uměleckoprůmyslového muzea v Praze v krátkosti představuje uměleckou výrobu jak tkaných, tak i vyšíváných textilií. Nesmírně přínosným je odborný článek Míky, který rozebírá průmyslovou výrobu 18. století, v níž se i dotýká výroby hedvábných tkanin na území dnešní Prahy.⁹ Mezi výjimečné publikace je třeba také zařadit rozsáhlou odbornou stat' Radka Matinka,¹⁰ který se zde zabývá vzhledem do problematiky textilní výroby, kterou doplňuje o systematizaci a rady péče o textilní sbírkové předměty.

⁴ ACKERMANN 2000

⁵ JOLLY 2002

⁶ ROTHSTEIN 1990

⁷ GOLLEROVÁ-PLACHÁ 1937

⁸ ZEMINOVÁ 1974.

⁹ MÍKA 1980, 85–169.

¹⁰ MARTINEK 2014a et MARTINEK 2014b

Zoroslava Drobná publikovala o české výšivce, ale její publikace¹¹ nebyla napsaná v češtině. Stejně jako tomu je u souborného katalogu tkanin z Židovského muzea v Praze.¹² Přínosnými souhrnnými publikacemi se stává dvojice publikací Radka Martinka, které se věnují souhrnně liturgickému oděvu. Pohled autora na dokumentaci sakrálních textilních sbírek, který je doplněn o vhléd do teorie, jež je nutná k dokumentaci parament se stala nesmírně přínosnou literaturou.¹³

2. Cíle bádání:

Předkládaná disertační práce je výsledkem osmiletého doktorského studia, v rámci kterého byl proveden rozsáhlý terénní výzkum, který měl za cíl důkladně prozkoumat chrámové barokní textilní sbírky v Českobudějovické diecézi. Nalezená sbírka parament byla rozeseta do 36 farností v celé diecézi. Vyhodnocením terénní prospekce bylo zjištěno, že výzkum bude sice směřován dle cílů projektu, ale budou vznikat i nové otázky, na které bude zapotřebí odpovědět částečnou proměnou metodiky výzkumu. Jelikož byl tento projekt podporován Grantovou agenturou univerzity Karlovy, tak bylo možné převážnou část výstupů projektu publikovat formou odborného katalogu. Ten byl věnován vývoji textilního dekoru, který aplikoval přímo na nashromážděný materiál z farních sbírek Českobudějovické diecéze. Přínosem výzkumu sakrálních tkanin mohla být odborná publikace.

¹¹ DROBNÁ 1949.

¹² KZBALOVÁ/ SCHIBOVÁ/ VONDROVÁ 2003

¹³ MARTINEK 2014a et MARTINEK 2014b

2.1. Prvním původní cíl: Identifikace původu barokních tkanin, jejich přibližná datace a vysledování jejich cesty do sbírek.

Textilní chrámové sbírky jsou v současné době nesmírně ohroženy. V rámci Českobudějovické diecéze nastal oproti historickým údajům minimálně 70 % úbytek barokních parament, který byl převážně způsoben špatným zacházením se sbírkami, ale také rozprodejem, který začíná být v Česku velikým problémem. Bylo důležité identifikovat torza historických sbírek barokních parament. Prvotní myšlenka si tedy nekladla za cíl zhotovení katalogu takového rozsahu, jako je tomu u popisované absolventské práce. Příčinou bylo, že se mi to, co by řešiteli zdálo nereálné. V průběhu prvních let výzkumu bylo zjištěno, že Českobudějovická diecéze vlastní rozsáhlé sbírky, které jsou rozesety po celé diecézi a nebyly doposud publikovány. Široké zastoupení vzorovaných tkanin ukazovalo, že se jedná o nesmírně cenné předměty, které jsou svou uměleckou hodnotou rovny sbírkovým předmětům v prestižních zahraničních muzeích a nadacích. Stávající stav těchto parament je ovšem v sakrálním prostředí zcela tristní. Nutnost pouhého zmapování sbírek byla ve zmiňované práci dostatečně rozvinuta a je nesporným přínosem objevení obsahu chrámových paramentnic. Následné členění jejich stříhů a zaznamenání mnoha zajímavostí spojených se stávajícím stavem sbírkových předmětů se stalo součástí výzkumu.

V otázce putování jednotlivých sbírkových předmětů do sakrálních pokladnic se nepotvrdila hypotéze, že paramenta vznikala přešitím starších oděvů, které byly odloženy z profánního prostředí. Tato téze se zdá spíše matoucí. Většina parament sice jeví tyto znaky, ale ty jsou převážně vzniklé využitím zbývajících odstřížků. Je zřejmé, že by bylo možné archivní prospekci zjistit ceny a provenience historických textilií. Však nedostatečný evidenční popis v archivních materiálech, v kombinaci s absencí sbírkových předmětů, které jsou v archivních záznamech popisovány, tento postup znesnadňují. Přesto bylo nalezeno na 162 historických textilií, které byly datovány a stylově zařazeny.

2.2. Druhý prvotní cíl: Objasnit problematiku lokálních textilních dílen a identifikace primárních a sekundárních donátorů

Lokální textilní dílny v oblasti Čech existovaly, ale produkovaly méně luxusní tkaniny, které se nezachovaly v chrámových pokladnicích. Značné přesuny sakrálních sbírek v rámci druhé poloviny 20. století nebyly mnohdy nikterak zaznamenávány a naopak docházelo k ničení archivních pramenů, které by mohli napomoci s roztříděním stávajících parament. Následné ničení a rozprodeje nás poté nutí ve většině sbírek k otázce, do jaké míry se místní fond skládá z autentických předmětů.

2.3. Sekundární cíl bádání

Z výše uvedených důvodů bylo v průběhu osmiletého studia přistoupeno k transformaci původních cílů projektu. Byla upřednostněna část, která umožňovala metodu technologického popisu, jako výzkumnou metodu. Utříděním rozsáhlého nashromážděného materiál podle jiných souvislostí se zdálo být také nutné a tak vznikl katalog textilních dekorů a přehled chrámových sbírek. Značně propracovaný katalog textilních dekorů byl založen na metodice, která je prosazovaná francouzskou asociací CIETA. Tento postup je nazývaný technologický popis. Zhotovování jednotlivých slovníkových hesel je nesmírně náročné, jelikož kombinuje textilní technologii s kunsthistorií. Průkopníky této metody výzkumu v České republice jsou manželé Karel a Vendulka Otavský. Jejich zkušenosti spojené s touto metodou, byly uplatněny v mnoha švýcarských publikacích, které jsou světově řazeny do pozic pilířů samotného bádání v tomto oboru.

3. Metodika bádání

Základem výzkumu byla heuristika dostupné literatury, poněvadž archivní materiály spojené s jednotlivými sbírkami byla pro nalezení původních lokalit zcela nedostatečné. Tudíž pilířem výzkumu se stal stylový rozbor dekoru v návaznosti na technologii a uznávanou zahraniční odbornou literaturu. Rychlý vývoj rozmanitých textilních dekorů 16.–18. století si v současnosti vynucuje částečně umělou systematizaci. Rozčlenění vzorů na jednotlivé okruhy je dnes v zahraniční textilní kunsthistorii vodítkem, které napomáhá při datování jednotlivých sbírkových předmětů. Použití základních figur opakování dekoru je většinou podřízeno diktátu módy. Jednotlivé okruhy textilních vzorů se mnohdy historicky prolínají a přesné zařazení komplikuje i úmyslné kopírování historických vzorů v průběhu 19. století.

Stylová analýza tedy musela být podpořena podrobnými technologickými rozbory, které mohou poukázat na mnoho odlišností. Ty poté v návaznosti na dekor bezpečně odhalí historická falza tkanin. Tradiční podmínkou pro vytvoření technologického rozboru je materiální zázemí v podobě restaurátorské dílny, nebo ateliéru se speciálním vybavením zahrnujícím výkonné mikroskopy, fotoateliér a textilního znalce v pozici konzultanta. Kvůli finančnímu zázemí tohoto projektu a roztroušenosti sbírkových předmětů nebylo možné použít tradiční postupy, proto bylo přistoupeno k částečně improvizované metodice a ta pak nahrazuje jinak tradiční postupy uzpůsobené terénnímu výzkumu ve 36 lokalitách. Místo klasického mikroskopu bylo využito přenosného mikroskopu s pevně daným třicetinásobným zvětšením. Toto zvětšení je dostatečně detailní do té míry, že je patrný i zákrut jednotlivých nití, efektů tkaniny a porovnání jejich provázanosti. Nevýhodou této improvizace je nutná blízkost badatele u zkoumaného vzorku, která vede k dlouhodobé inhalaci nečistot z tkanin. Šíře čočky badateli neumožňuje počítání dostavy a zároveň umělé přisvětlení posouvá škálu barev do žlutých odstínů.¹⁴ Jelikož nebylo možné přemístit veškerý textilní materiál ke zkušenému textilnímu kurátorovi z důvodu zhotovování jednotlivých rozborů, proto bylo nutné opět změnit již standardní postup zpracování technologických rozborů. V terénu byla provedena veškerá

¹⁴ Změna škály barev komplikuje pozorování metalických lamel

nezbytná měření, poznámky, nákresy a technologické rozborů s pomocí již zmíněného přenosného mikroskopu. Následně byla provedena podrobná fotodokumentace zahrnující i podrobné detailní makrofotografie, které se staly hlavním pilířem pro konzultaci jednotlivých efektů ve strukturách tkanin. Detailnost makrofotografie umožňuje badateli obdobnou práci se zkoumaným fragmentem tkaniny, jako kdyby použil k tomu určený mikroskop. U datování jednotlivých látek bylo přistoupeno k přejímání informací z katalogů nadace Abegg - Stiftung,¹⁵ periodizace tkanin od Barbary Markowsky,¹⁶ popřípadě datací zahraničních textilií spojených s konkrétní historickou osobností nebo archivními prameny. V problematice spojené s přiřazováním tkanin k významným textilním centrům je nezbytné postupovat obezřetně a kriticky reflektovat jednotlivé okruhy dekorů s uznávanou zahraniční literaturou.

Pojem technologický rozbor zahrnuje mnoho technických údajů, díky kterým je možné co nejdětailněji popsat zkoumanou tkaninu, a pochopit tak klíčové nuance, které jsou v tomto odvětví umění jeho samotnou podstatou. Důležitým údajem je hustota tkaniny, počet, vzájemný poměr a funkce jednotlivých osnov, řazení a počet útků v passée, jednotlivé vazby vzniklé ve tkanině a jejich vzájemné provázání. Dále se zjišťuje materiální složení a zákrut jednotlivých nití. Následně jsou tyto informace doplněny o podrobnosti spojené se samotným vzorem: z jak velikého technického raportu je složen dekor, jakými efekty opakování vzniká vzorový raport a kolik jeho opakování vzorového raportu je použito v šíři tkaniny. Každá vzorovaná tkanina byla zhotovena pouze na jediném tkalcovském stavu, a proto veškeré vazby musely být vzájemně provázány. Cílem rozboru je dokonalé porozumění struktuře tkaniny.

Pro sjednocování výsledků stylové analýzy s technologickým popisem byla klíčová trojice studijních pobytů. První dva byly mířeny do nadace Abegg-Stiftung, která je řazena jako nejlepší pracoviště spojené s výzkumem tkanin na světě. Místní roztřídění textilních sbírek bylo inspirací pro následné práce na projektu. Zde bylo možné nashromážděný textilní materiál konzultovat s nejlepšími textilními kurátory světa: Anna Jolly, Michael Pieter, Regula Schorta a Ewelina Weter. Třetí studijní pobyt byl namířen do vídeňských sbírek, kde se nachází rozsáhlý soubor vzorovaných tkanin v muzeu MAK. Hledání a nacházení

¹⁵ ACKERMANN 2000 et JOLLY 2002.

¹⁶ MARKOWSKY 1976.

datovaných tkanin od zahraničních kolegů umožňovalo hledání paralel, které vedly k rozřídění materiálu. Nashromážděnou literaturu bylo možné konzultovat konzultantem této disertační práce, jehož metodické vedení v průběhu osmi let studia bylo zcela klíčové.

4. Obsah a struktura disertační práce

Disertační práce je rozdělena klasicky do kapitol, které by se daly uceleně shrnout pod ucelené názvy: Úvodní kapitoly, přehled sakrálních sbírek, katalog tkanin a přílohy.

4.1. Úvodní kapitoly

Úvodní statě jsou věnovány souhrnné problematice barokních tkanin a církevních sbírek. V kapitole 3. Tkaniny v sakrálních sbírkách je souhrnně popisován skutečný stav parament na území českobudějovické diecéze, který je dále rozváděn v následující kapitole 4. Problematika přesunů a autentičnosti sakrálních sbírek. Upozadění rozsahu těchto kapitol bylo zvoleno v důsledku jejich účelu, který slouží pouze k informování o stavu sakrálního prostředí v obdobích 20. a 21. století. Je zde sledována jak snaha o zachování cenných textilních fondů, tak i jejich ničení a přesuny.

V rámci úvodních kapitol byly detailně rozpracovány statě spojené s kapitolou 5. Textilní dekor. Zde je reflektován formou podkapitol vývoj vzoru tkanin v návaznosti na historii bádání. V prvních podkapitolách 5.1. Vývoj vzorů historických tkanin a 5.2. Textilní dekor 17. a 18. století se setkáváme s jasným definováním složité problematiky. Následující podkapitoly 5.3. – 5.13. svými názvy reflektují jednotlivé okruhy textilního dekoru. Vodítkem pro základní

členění této statě byla publikace kurátorky muzea MAKK v Kolíně nad Rýnem.¹⁷ Zejména v otázkách členění textilií 17. století bylo nezbytné využívat jejich poznatků, jelikož sakrální fondy Českobudějovické diecéze téměř postrádají tyto tkaniny. Syntézy, této autorky se tak staly hlavním vodítkem v jinak světově opomíjené problematice. Vzory 17. století jsou tak zde členěny do podkapitol 5.3–5.7., přičemž v katalogové stati nejsou dostatečně zastoupeny. Vzorům 18. století je věnována podstatně rozsáhlejší světová literatura a tak i jejich členění je více rozvrstveno a definováno. Vyčlenění podkapitol 5.13.–5.8. reflektuje i různorodost v badatelském úsilí spojeném s těmito vzory. Obzvláště tkanin první poloviny 18. století je patrné, že se setkáme s poměrně dynamickým vývojem textilního vzoru. Z tohoto důvodu je jeho datování přesnější, ale problémem bývá vysoká diverzita dekoru, který se mnohdy stává obtížně zařaditelným do pod okruhů sloužících k datování. U textilií druhé poloviny 18. století je situace zcela odlišná. Sice ve sledovaných sbírkách existuje mnoho materiálu, které je možné porovnávat, ale takřka nebyla vydána literatura, která by diverzifikovala jednotlivé stupně vývoje vzoru. Jedním z mála vodítek je již zmiňovaný katalog Barbary Markowské a syntéza důvěryhodných odborných katalogů, ve kterých jsou místy ojediněle popisovány vzorované látky tohoto období. Zvláště tajemný je pod okruh nazývaný sakrální tkaniny, jejich výskyt, přesné časové zařazení a provenience jsou pro současnou vědu záhadou. Jednotlivé dekory se tak překrývají se zvláště dekory, přičemž časový výskyt obou dekorů se překrývá a je značně rozsáhlý.

Kapitola 6. Tkalcovská centra částečně vychází z předchozí kapitoly 5. Textilní dekor. Osvětluje problematiku tkalcovských center na luxusní vzorované hedvábné tkaniny. Tato prastará výrobní centra mají většinou dlouhou tradici své výroby a jejich výrobní postupy jsou většinou vázány pouze na výčet řemeslníků a designérů. V této kapitole je zmíněna i zcela nejasná problematika pražské výroby, která fungovala v rozmezí nízkého výčtu let. Tato produkce neovlivnila ani český trh. Problematika spojená s původními proveniencemi zkoumaných tkanin je v současné odborné literatuře složitým tématem. Jednotlivé produkce napodobovaly svou výrobu až do té míry, že znatelné rozdíly u tkanin jsou jen na úrovni jejich struktury.

¹⁷ MARKOWSKY 1976

Kapitola 7. Deponování a dlouhodobé uskladňování tkanin je syntézou zahraniční a české literatury. Přesto, že to nemusí být patrné, tak mnoho z degradačních změn na tkaninách nevzniká jejich užíváním, ale nevhodným dlouhodobým uskladněním. Poškození jsou mnohdy značně rozsáhlá a nedají se zcela restaurovat, jak tomu je u jiných uměleckých děl. Věnování se této problematice je tedy velice důležité.

Kapitola 8. Významná zahraniční pracoviště. Tato stať přímo souvisí s kapitolou 2. Hodnotící přehled odborné literatury k tématu práce. Provázanost zahraničních pracovišť s publikační činností je nesmírná, jelikož pro práci s textilními sbírkami je důležité materiální zázemí instituce, přístup do sbírek a mnohdy i ucelený tým odborníků, díky kterým mohou vznikat složité syntézy, popřípadě odborné katalogy věnované textilnímu znalectví. Sledování vývoje zkoumání metodiky spojené s výzkumem tkanin, je mnohdy studium odborných pracovišť v závislosti na jejich odbornících.

Kapitola 10. Krátký historický přehled zkoumaných lokalit je zaměřena na skutečně jen stručný přehled historie vztažené k jednotlivým sakrálním objektům. Důvodů upozadění historie na minimální část bylo několik. V první řadě výčet 36 lokalit, kdy pod označením lokality je myšlena vždy jedna římskokatolická farnost, která mnohdy obsahuje více kostelů. Vysoký rozsah objektů nedovoľoval vzniknout rozsáhlým historickým syntézám, které by v opačném případě upozadily samotné cíle disertační práce. Přínos rozsáhlých historických přehledů spojených s jednotlivými lokalitami by se stal zavádějící součástí celé práce. Druhým aspektem je okolnost, že současné rozmístění zkoumaných textilních sbírek má svou narušenou historickou kontinuitu v období druhé poloviny 20. století. V tomto období docházelo ke zcela nesmyslným přesunům celých souprav. K této činnosti nebyly záměrně zhotovovány žádné dokumenty z obav před totalitním režimem. V období minulých třiceti let byla situace natolik složitá, že nebylo možné opětovně zjistit původní lokace barokních liturgických souprav. Považuji za nesmírnou újmu vůči budoucím badatelským počínům, že nebude možné vysledovat proces historického odkládání cenných textilních souprav do chudších farností. Z těchto důvodů byla upřednostněna metoda technologického popisu oproti samotné historii.

S obdobnými nesnázemi se potýkají i významná zahraniční pracoviště, jelikož muzejní sbírky mnohdy nakupují své přírůstky přes umělecký obchod,

který neudává původního vlastníka jednotlivých tkanin. Ty jsou mnohdy nakupovány právě u nás přímo v církevních pokladnicích, jelikož je záměrně využíváno chaosu v evidenci textilních sbírek.

4.2. Dvojice katalogových statí

Kapitoly 11. Přehled sbírek barokních parament a 12. Katalog tkanin reflektují složení, strukturu a stávající stav jednotlivých torz barokních parlamentních souprav. Při práci s jednotlivými tkaninami bylo nesmírně chaotické, pokud zůstávaly jednotlivé textilie řazeny pouze podle vývoje dekoru. Nebylo možné efektivně sledovat jejich souvztažnost v rámci parlamentní soupravy s dalšími tkaninami a ani sledovat barokní textilní poklady v rámci farnosti, kde byly nalezeny.

Kapitola Přehled sbírek barokních parament není označena, záměrně, jako katalog, jelikož by bylo matoucí definovat katalogová čísla pro sbírky parament a zároveň pro následující kapitolu, která je značena, jako Katalog tkanin. Rozřazení kapitoly Přehled sbírek barokních parament reflektuje roztřizení materiálu na jednotlivé nálezové lokality, v rámci kterých bylo přistoupeno k následnému rozčlenění na soupravy parament. Takřka žádná z farností nevládní ucelenou barokní soupravu liturgických rouch. Tato torza byla mnohdy opravena neautentickými tkaninami, popřípadě textiliemi z jiné historické soupravy. Takto vzniklý chaos bylo možné precizně utřídit jedině tvorbou této kapitoly. Dalším aspektem tohoto oddílu bylo sledování jednotlivých stříhů, poškození předmětů a odlišnosti vzniklé při zakomponování látek v rámci stříhů. Rozsáhlost materiálu a jeho katastrofální stav byly kombinovány s podmínkami terénního výzkumu. Proto nevznikl zvláštní oddíl obrazové přílohy, která by zachycovala celkové pohledy na jednotlivé části souprav. Připadalo mi, že bych poškodil krásu zkoumaného materiálu. Vzniklo tak provázání s katalogovými hesly, které jsou věnovány tkaninám.

12. Katalog tkanin je nejs sofistickovanější částí celé disertační práce. Obsahuje na 162 katalogových hesel, které jsou řazeny do 9 oddílů. Ty částečně izolovaně reflektují okruhy členění látkových vzorů. V rámci těchto sekcí je již možné zkoumat technologický vývoj v návaznosti na vzorovém raportu dané

tkaniny. Označení katalogového hesla je složeno ze dvou částí. První číslo určuje, do které ze skupin vzoru náleží: 1. Tkaniny 17. století, 2. Bizarní vzor (1690–1720), Zašpičatělý oválný vzor (1700–1730), Naturalistické vzory – první okruh (1725–1740), Naturalistické vzory – druhý okruh (1730–1750), Rozvilinové a zvlněné úponkové vzory (1740–1775, 1789?), Pruhové vzory (1760–1800) a Vzorované samety závěru 16.–18. století. Druhé číslo určuje pouze pořadí v dané skupině. Složitost struktury katalogového označení umožňuje lepší práci s nashromážděným materiálem, jelikož již podle pohledu na toto katalogové označení je patrné, s jakým okruhem tkanin pracujeme. Tato systematickosti je důležitá, jelikož obrazová příloha není řazena do jedné kapitoly s katalogem. Zároveň četné odkazy na jednotlivá katalogová hesla v ostatních statích a glosářích jsou tak přesnější. Struktura katalogového hesla reflektuje metodiku nadace Abegg-Stiftung, poněvadž umožňuje nejlépe logické rozvrstvení informací o zkoumané textilii. Nedílnou součástí je: datace, způsob použití, původní a současná lokace, dekor, struktura tkaniny a materiál. U některých katalogových hesel je připojena sekce provenience a poznámka.

Část označovaná jako dekor, zahrnuje údaje o složení vzorového raportu v závislosti na využití základních figur, z kterých je složen vzor tkaniny. Dále jsou zde popsány nejdůležitější části dekoru. U bizarních dekorů dochází ke složitým vzorovým variacím, které propojují složitý rostlinný motiv s detaily krajek a exotických předmětů. Zde je interpretace zkoumaného materiálu velice obtížná.

Následný pododdíl je věnován struktuře tkaniny. Nejdříve je zaznamenán název textilie v návaznosti na jeho strukturu. Takto přesného označení není možné docílit českou odbornou terminologií a tak ji nahrazují mezinárodně známé francouzské termíny. Ty v kostce označují jednotlivé vazebné efekty, které jsou z látky patrné. Následné části tohoto oddílu jsou věnovány podrobnému technologickému popisu. Je zde strukturálně vysvětlena provázanost a počet osnov, série útkových nití označovaná *passée*, hustota tkaniny a provázanost jednotlivých tkalcovských vazeb. Zajímavý a zcela nenápadný údaj je *découpure* a technický raport. *Découpure* je francouzské označení pro údaj označující minimální počet osnovních a útkových nití s kterými pracuje tkalcovský stav při zhotovování dekoru. Technický raport se mohl překrývat s rozměry vzoru, ale také může být v rámci dekoru zrcadlen. Část hesla technologický rozbor je nejdůležitější součástí popisu, jelikož vystihuje samotnou

podstatu zkoumané látky. Poslední oddíl nese označení materiál. Zde jsou podrobně popisovány jednotlivé nitě osnov i útků. Je zde zachycen materiál, barva, ale i struktura nití. Ta může být obzvláště u pokovených dracounů značně komplikovaná.

4.3. Přílohy

V rámci příloh se nachází: 14.1. Rejstřík použitých částí sakrálních sbírek, 14.2. Gosář odborných textilních pojmů, 14.3. Seznam zkratk, 14.4. Seznam použité literatury, 14.5. Seznam vyobrazení a 14.6. Obrazová Příloha.

Nejpřínosnější statí je oddíl 14.2. Gosář odborných textilních pojmů. V český psané literatuře není uceleněji vedený slovník hesel, která se zabývají odbornou terminologií k tkalcovským termínům. Existují slovníky, které tuto problematiku řeší v jiných jazykových mutacích. Ty jsou korigovány a vydávány pro jednotlivé národy přímo asociací CIETA. Přesně definovaná terminologie s vysvětlením jednotlivých pojmů umožňuje její aplikování i do oblasti zahraniční literatury. Zde je zcela běžně používána u odborných popisů. Vznikla nutnost tento gosář doplnit i o v češtině známé termíny, jelikož bez nich by tento výčet terminologie nebyl ucelený.

Obrazová příloha obsahuje na 162 vyobrazení textilních dekorů, jejichž řazení svým pořadím reflektuje uspořádání 12. Katalogu tkanin. Luxusní tkaniny jsou ojedinělé svými rozměry vzorů, které jsou mnohdy příliš rozměrné na to, aby mohly vyniknout v malých dílech, z kterých jsou složeny jednotlivé části parament. Výjimkou jsou pouze tkaniny známé z pluvialů, parur dalmatik a kalichových vél. U ostatních tkanin byly tyto vzory rozstříhány a kreativně použity k výrobě parament. Ojedinělost obrazové přílohy této disertační práce spočívá také v grafických rekonstrukcích již v barokní době zničených dekorů. Pro rekonstrukce bylo využito výhradně součástí parlamentních sbírek a chybějící části nebyly doplňovány.

5. Teoretický a praktický přínos disertační práce

5.1. Teoretické přínosy

Nashromážděný materiál a třízený materiál v podobě této disertační práce, je jedinečným přínosem pro českou kunsthistorii. Oblast tkanin 18. století je zde prezentována tak, aby s teoretickými statěmi bylo možné pracovat. Přínosy systemizace odborných statí v oblasti dekoru jsou záměrně psány zjednodušenou a strukturalizovanou formou, jelikož ta je dle mého názoru nejpříjemnější pro opětovné využití. K tomu může dojít při odborné zpracování jiných sbírek. Syntézy v oblasti vývoje textilního dekoru, jsou aplikovatelné nejen v textilní kunsthistorii, ale například u portrétů, řezaného skla, stříbrnického rytectví a dekorovaného porcelánu. Textilní dekor je sice značně specifický pro svou složitou výrobu. Dekor, který byl do něj vetkán, nebyl vnímán jako ryze textilní. Tudiž katalogová část práce může být použita pro datování, popřípadě, jako studijní materiál. Efekt vypovídající hodnoty zachovaných částí textilní vzorů byl umocněn skutečností, že značná část obrazové přílohy je koncipována tak, aby zde vynikl celý vzorový raport. V případě jeho zachování ve fragmentech bylo přistoupeno k jeho rekonstrukci formou grafického poskládání zachovaných ústřížků do celistvé kompozice. Neznámá místa nebyla retušována ani doplňována. Touto metodikou mohla i v terénních podmínkách vznikat rekonstrukce jednotlivých dekorů.

Textilní kunsthistorie není v české republice rozšířeným badatelským odvětvím, tudíž publikováním zásadních statí této práce bylo dosaženo částečné propagace postupů metodiky práce s technologických popisů. Ucelený katalog, který by byl psán v češtině za použití zahraniční terminologie byl publikován až jako jeden z dílčích výstupů grantu. U mnoha tkanin bylo nalezeno mnoho paralel se zahraničními sbírkami. To dokázalo, že české prostředí obsahuje mnoho paramentních souprav, jež stále čekají na své objevení a prezentování v kontextu světových sbírek.

5.2. Praktické přínosy

Před zahájením terénního výzkumu nebylo ani z inventářů Českobudějovické diecéze patrné, kolik lokalit je možné s textilními sbírkami nalézt. Uskladnění a utřídění sbírek bylo v tristním stavu a diecéze nevlastnila takřka žádný textilní depozitář. V důsledku osvěty a úsilí spojeného s tímto výzkumem, byla započata systematická práce s jednotlivými textilními fondy. Výsledky této disertační práce byly z části přínosem pro návrhy restaurování parlamentních fondů Římskokatolické farnosti Kájov, Strakonice a Strakonice Podsrp. Je pravděpodobné, že by v opačném případě restaurování textilních fondů bylo zcela upozaděno v zájmu ostatních sbírkových předmětů těchto farností. Metodika členění a datace jednotlivých sakrálních sbírek byla autorem aplikována při utřídování sbírek Národního památkového ústavu, Brněnské diecéze a sbírek Královské kanonie premonstrátů na Strahově. Tímto způsobem byla ověřena metodika této disertační práce v praxi.

6. Seznam publikací doktoranda

5.1. Publikované statě disertační práce

Odborný katalog: Vzorované tkaniny 16. – 18. století z chrámových sbírek Českobudějovické diecéze, České Budějovice 2016

Odborný článek ve sborníku: Obrazy uctívané, obdivované a interpretované; téma: Vzory hedvábných tkanin 18. století., Praha, 2015. s. 424–435

5.2. Publikované statě disertační práce, které byly přijaty, ale k jejichž vytištění nedošlo

20. 4. 2012 Studentská konference KTF UK: Sakrální a profánní prostor v dějinách křesťanské kultury a umění; téma příspěvku: Liturgický textil v post-tridentické Evropě, jeho metodika a zkoumání. Odevzdán příspěvek v písemné formě a přijat do dosud nevydaného sborníku.

6. 9. 2013 Studentská konference KTF UK: Dějiny v umění, umění v dějinách; téma příspěvku: Exotikum, bizarnost a naturalismus - Vlivy v textilním umění první poloviny 18. století. Odevzdán příspěvek v písemné formě a přijat do dosud nevydaného sborníku.

7. Výčet nejdůležitějších použitých pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů

7.1. Seznam nejdůležitější literatury

ACKERMANN 2000 – Hans Christoph Ackermann: Seidengewebe des 18. Jahrhunderts. Díl I, Bizarre Seiden, díl I., Bern 2000.

BONITO 1975 – Rosalia Bonito: Il museo del Tnessuto a Prato La donazione Bertini. Centro di, Firenze 1975.

BRÜES 1985 – Eva Brües: Samt und Seide, Aus der Textilsammlung Mönchengladbach. 16.-18. Jahrhundert, díl II., Mnichov 1985.

CRILL 2013 – Rosemary Crill: Chintz. Indian Textiles for the West, Londýn 2012.

FANELLI 1975 – Rosalia Bonito Fanelli: Il museo del nessuto a Prato La donazione Bertini, Firenze 1975.

FALKE 1913 – Otto Von Falke: Kunstgeschichte der Seidenweberei, Berlin 1913. **FIORI 2013** – Flavia Fiori: Tessuti antichi del Museo d'Arte Religiosa "Padre Augusto Mozzetti" di Oleggio, Novara 2013.

FLAMAND 1940 – Christensen Sigrid Flamand: De kongers kronologiske samling paa Rosenborg. Kongedragterne fra 17. og. 18. Aarhundrede, díl II., Rosenborg 1940.

Flury-Lemberg 1988 – Mechthild Flury-Lemberg: Textile conservation and research, Bern 1988.

Gruber 1979 – Alain Gruber: Das Spitzenmuster im 18. Jahrhundert, Bern 1979.

Hagen 1990 – Ruth Hagen: Die Paramente der Heidelberger Jesuitenkirche, sešit 24, Heidelberg 1990.

HUBEL 1976 – Achim Hubel: Der Regensburger Domschatz, Řezno 1976.

JOLLY 2002 – Anna Jolly: Seidengewebe des 18. Jahrhunderts. Naturalismus, Díl II., Bern 2002.

Kinzer 1929 – Jindřich Kinzer: Technologie ručního tkalcovství. Učební pomůcka pro školy tkalcovské, průmyslové i vyšší školy technické, a vůbec pro ty, kteří se zajímají o tkalcovství, díl I., Brno 1929.

- Kumsch 1908** – Emil Kumsch: Kunstgewerbe-Museum zu Dresden. Stoffmuster des XVI-XVIII. Jahrhunderts, Druhé vydání, díl II, Drážďany 1908.
- KUMSCH 1895** – Emil Kumsch: Kunstgewerbe-Museum zu Dresden. Stoffmuster des XVI-XVIII. Jahrhunderts, díl IV, Drážďany 1895.
- Markowsky 1976** – Barbara Markowsky: Europäische Seidengewebe. des 13.–18. Jahrhunderts, Kolín nad Rýnem 1976.
- Martinek 2014a** – Radek Martinek: Liturgické textilie. Historie, pořádání a uchování, Olomouc 2014.
- Martinek 2014b** – Radek Martinek: Všechny barvy církve. Barevnost křesťanského oděvu a její význam v tradici západní církve, Ostrava 2014.
- MÍKA 1980** – Zdeněk Míka: Počátky Průmyslové výroby v Praze, In: Pražský sborník historický, ročník XII, Praha 1980, p. 85–169.
- MILLER 2014** – Lesley Ellis Miller: Selling Silks. A Merchant's Sample Book 1764, Londýn 2014.
- PICAUD / FIOSSELON 2012** – Gérard Picaud / Fiosselon: Sacrées Soieries. Étoffes précieuses à la Visitation, Paříž 2012.
- POLI 1991** – Doretta Davanzo Poli: Tessuti antichi. La collezione Cini dei Musei Civici Veneziani, Benátky 1991.
- ROTHSTEIN 1990** – Natalie Rothstein: Silk Designs of eighteenth century. In the Collection of the Victoria and Albert Museum, London With a Complete Catalogue, Londýn 1990.
- ROTHSTEIN 1994a** – Natalie Rothstein: Woven Textile Design in Britain to 1750, Londýn 1994.
- ROTHSTEIN 1994b** – Natalie Rothstein: Woven Textile Design in Britain from 1750 to 1850, Londýn 1994.
- SEELIG 1984** – Lorenz Seelig: Kirchliche Schätze aus bayerischen Schlössern, Berlín 1984.
- SCHÖPFER/ VONLANTHEN / OTAVSKÝ 1983** – Hermann Schöpfer/ Hugo Vonlanthen / Karel Otavský: Der Kirchenschatz des St. Nikolausenmünsters in Freiburg, Freiburg 1983.
- GOLLEROVÁ - PLACHÁ 1937** – Jitka Gollerová - Plachá: Látky z pražské královské hrobky, Praha 1937.

SCHÜMANN / TIETZEL 1975 – Carl Wolfgang Schümann / Brigitte Tietzel: Blütenlese. Französische Seiden in 18. Jahrhunderts aus dem Besitz des Deutschen Textilmuseums Krefeld, Krefeld 1987.

SLOMANN 1953 – Vilhelm Slomann: Bizarre Designs in Silk. Trade and Traditions, Londýn 1953.

STEINAUER 2013 – Jean Steinauer: Dress Clode. Kleideng in Freiburger sammlungen, Freiburg 2013.

STOLLEIS 2013 – Karen Stolleis: Der Kirchenschatz von St. Leonhard in Frankfurt. Goldschmiede und Textilkunst 16. bis 20. Jahrhundert, Frankfurt nad Mohanem 2013.

SUTER 1973 – Robert Ludwig Suter: in: Zeitschrift für Schweizerische Archäologie und Kunstgeschichte, Die Altare des Stiftes Beromünster, díl 30., 1. sešit, Curych 1973

ŠKRDLANTOVÁ 2006 – Markéta Škrdlantová: Textilní materiály – Příčiny poškození a vhodné podmínky pro uložení v depozitářích, In.: Zpravodaj STOP. Časopis Společnosti pro technologie ochrany památek, Svazek 8, č. 4, Praha 2006, p. 24–26.

TIETZEL / GASTHAUS 1987 – Brigitte Tietzel / Ruth Gasthaus: Blütenlese. Francösische Seiden des 18. Jahrhundert aus dem Besitz des Deutschen Textilmuseum Krefeld, Krefeld 1987.

THORTON 1965 – Peter Thorton: Baroque and Rococo silks, Londýn 1965.

VESELSKÁ 2004 – Dana Veselská: Krajky ze sbírek Židovského muzea v Praze, Praha 2004

ZEMINOVÁ 1974 – Milena Zeminová: Barokní textilie, Praha 1974.

8. Závěrečné shrnutí

8.1. Česká verze:

Tato práce mapuje barokní vzorované tkaniny ze sbírek Českobudějovické diecéze. Její obsah zahrnuje na 36 farností, ve kterých jsou popsány liturgické oděvy s důrazem na jednotlivé textilie. Ty byly v období baroka importovány z francouzských, italských a anglických měst, kde byly vyráběny. Jejich použití bylo spojeno s enormními finančními náklady a jejich dekory jsou většinou již poslední svého druhu v rámci světových sbírek. Do dnešních dnů se tyto látky zachovaly převážně v sakrálních sbírkách. Důležitost této práce je v komplexním mapování rozsáhlé textilní sbírky. Poněvadž k tomuto tématu neexistuje příliš literatury, tak je každý katalog věnující se podrobně vzorovaným látkám nesmírně přínosný.

Práce je rozdělena do více pomyslných statí. První se věnuje všeobecné teorii spojené s textiliemi. Zde je sledován historický vývoj dekoru, deponování, problematika a historie chrámových sbírek.

Další část je zhotovena formou katalogu vzorovaných tkanin. Ten je věnován technologickým rozborům. Setkáme se zde se 162 slovníkovými hesly. Ty se skládají z technologického rozboru tkaniny a popisu textilního vzoru. Důkladný rozbor tohoto typu slouží k přesné práci s tkaninami napříč sbírkami. Je možné sledovat odchylky v technologii výroby, které se stávají dalším vodítkem pro datování. 162 hesel je rozděleno do 9 okruhů. To umožňuje lepší orientaci mezi textilními vzory a tak sledovat jejich podstatu. Zajímavostí je, že se dochovaly převážně tkaniny z 18. století. Zde je možné sledovat veškeré varianty dekorů a dokonce definovat nový okruh u naturalistických vzorů. Domnívám se, že tkaniny 17. a 16. století se téměř nedochovaly, protože byly v průběhu 20. století rozprodány soukromým sběratelům. Druhý katalog je zaměřen na sakrální textilní sbírky barokních parament. Zde je možné nejen pochopit souvztažnost jednotlivých tkanin, ale také si představit špatný stav stávajících sbírek. Přesnost střihů byla dána církevními předpisy. Kombinace jednotlivých tkanin ukazují, že mnohdy byly kombinovány látky rozličných etap a jejich použití bylo často nesmírně kreativní. Cílem této práce je také aplikování francouzské odborné terminologie do českého prostředí, jelikož je přesnější a

v zahraničních pracovištích automaticky přijímána. Proto je do práce zahrnut i glosář odborných pojmů, který ji formou slovníkových hesel překládá do češtiny. Textilní dekor má své místo v kunsthistorii, které může být zkoumané z mnoha stran. České sakrální prostředí obsahuje mnoho v současnosti neobjevených sbírek, které postupně mohou dokreslit naši představu o barokním dekoru. Proto tento výzkumný projekt má veliký přesah do umělecké tvorby.

8.2. Německá verze

Die vorliegende Arbeit verfolgt barocke gemusterte Gewebe aus der Sammlung der Diözese in Budweis /České Budějovice. Die Diözese umfasst 36 Pfarngemeinden, in denen liturgische Gewänder mit Betonung einzelner Textilien beschrieben wurden. Eingeführt wurden diese Textilien aus französischen, italienischen und englischen Städten, in denen sie hergestellt wurden. Ihre Anwendung war mit riesigen Finanzkosten verbunden. Ihre Muster sind meistens schon die letzten ihrer Art im Rahmen der Weltsammlungen. Bis heute erhielten sich diese Stoffe vorwiegend in sakralen Sammlungen. Da es zu diesem Thema kaum Literatur gibt, stellt jeder sich den gemusterten Stoffen widmender Katalog einen bedeutenden Beitrag dar.

Diese Arbeit ist in mehrere Teile gegliedert. Der erste Teil widmet sich der allgemeinen mit Textilien verbundenen Theorie. Hier werden die Entwicklung des Dekors, das Aufbewahren, die Problematik und Geschichte der Kirchensammlungen verfolgt.

Der nächste Teil hat Form eines Katalogs der gemusterten Gewebe. Er widmet sich den technologischen Analysen. Hier findet man 162 Stichwörter. Sie enthalten technologische Gewebeanalyse und Textilmusterbeschreibung. Gründliche Analyse dieser Art dient der präzisen Arbeit mit Geweben in beliebigen Sammlungen. Man kann Abweichungen in der Herstellungstechnologie verfolgen, die zu Anhaltspunkten für die Datierung werden.

162 Stichwörter sind in 9 Bereiche unterteilt. Das ermöglicht sich besser unter den Textilmustern zu orientieren und auf diese Weise ihre Substanz zu untersuchen.

Es ist interessant, dass Gewebe vorwiegend aus dem 18. Jahrhundert erhalten blieben.

Hier kann man allerlei Dekorvarianten verfolgen und sogar ein neues Gebiet bei den naturalistischen Mustern definieren. Ich nehme an, dass die Gewebe des 17. und 16. Jahrhunderts sich fast nicht erhielten, weil sie im Laufe des 20. Jahrhunderts an private Sammler verkauft wurden.

Der zweite Katalog orientiert sich an sakrale Textilsammlungen der Barockparamenta. Hier kann man nicht nur die Wechselbeziehung der einzelnen Gewebe begreifen, sondern sich auch den schlechten Zustand der bestehenden Sammlungen vorstellen.

Die Schnittpräzision wurde durch kirchliche Vorschriften bestimmt. Die Kombinationen einzelner Gewebe zeigen, dass Stoffe aus unterschiedlichen Zeiträumen häufig kombiniert wurden und dass ihre Anwendung oft höchst kreativ war.

Diese Arbeit orientierte sich auch darauf, französische Fachterminologie in das tschechische Milieu zu bringen, denn sie ist präziser und wird im Ausland automatisch angenommen.

Aus diesem Grund enthält die Arbeit auch ein Glossar der Fachausdrücke, die in Form von Wörterbuchstichwörtern ins Tschechische übersetzt werden.

Textildecor hat seine Stelle in der Kunstgeschichte, man kann es von vielen Seiten untersuchen. Das tschechische sakrale Milieu enthält viele in der Gegenwart unentdeckte Sammlungen, die unsere Vorstellung des Barockdekors allmählich ergänzen können.

Deshalb reicht dieses Forschungsprojekt in das künstlerische Schaffen hinein.

8. Anotace

9.1. Anotace v českém jazyce

Tato práce představuje výběr z tkaných vzorovaných textilií z chrámových pokladnic na území Českobudějovické diecéze. Prezentované tkaniny jsou z historického období 16.–18. století, přičemž je zde prezentován pouhý výběr dochovaných sbírek. Těžištěm je úchvatná kolekce látek z 18. století, na níž je představen vývoj jednotlivých historických okruhů dekorů s častým záběrem i do jednotlivých variant designu. Variabilita vzorů tohoto století je neobyčejně vysoká a kombinuje mnoho inspiračních zdrojů majících své kořeny v exotických zámořských krajinách. Jednotlivá katalogová hesla jsou doplněna o základní technologický rozbor, který umožňuje vhled do tehdejší textilní výroby a zároveň badatelům přináší hlubší porozumění jednotlivých představovaných tkanin. Přestože Českobudějovická diecéze svou rozlohou mírně přesahuje hranice Jihočeského kraje, zkoumané sbírky byly převážně importovány ze západoevropských zemí se světoznámou tkalcovskou výrobou. Katalog nastiňuje historicky významný import luxusního zboží odrážející mnohotvárnost dekoru. Existence tkanin s identickými nebo analogickými vzory zcela jednoznačně ukazuje přesah kolekce zkoumaného materiálu daleko přes hranice zkoumaného regionu. Zároveň je zde nastíněna pestrost do regionu dovážených tkanin, jelikož jsou v současnosti chrámové textilní sbírky pouhým stínem své někdejší slávy.

Klíčová slova:

hedvábné vzory, textilní umění, 17. století, 18. století, barokní, liturgický textil, Českobudějovická diecéze, technologický rozbor, textil ve sbírkách, hedvábí

9.2. Anotace v anglickém jazyce

The book presents an array of woven patterned fabrics from church treasuries in the territory of the Diocese of České Budějovice. The examples provided originate in the period spanning from the 16th to the 18th century, and they represent only a small selection of the surviving collections. The focal point consists of a magnificent collection of textiles from the 18th century, documenting the development of the individual historical spheres of decors overlapping into corresponding variants of design. The variability of patterns pertaining to this century is unusually high, and it combines a large number of sources of inspiration with roots in exotic overseas countries. The catalogue entries are furnished with brief technological analyses that offer an insight into the textile production of the respective periods and, at the same time, they provide researchers with a deeper understanding of the individual fabrics on display. Although the area of the Diocese of České Budějovice to a certain degree exceeds the boundaries of the Region of South Bohemia, the collections examined were, in their majority, imported from western European countries manufacturing weaving products of world renown. The catalogue outlines the historically significant import of luxury goods reflecting a variety of decor forms. The existence of fabrics with identical or analogical patterns unambiguously evidences that the scope of the collection of the materials examined extends beyond the boundaries of the region. Simultaneously, the book shows the diversity of the fabrics imported to the region because the existing collections of church textiles are a mere shadow of their former glory.

Klíčová slova:

silk designs textile art, 17. century, 18. century, baroque, liturgical textiles, Diocese of České Budějovice, technological analyses, textiles in the collections, silk